

anatomie van de long en over de pathologische anatomie van het longcarcinoom, een overzicht van de afwijkingen, die de longkanker in de longen kan veroorzaken. Daarna wordt meer uitvoerig het Röntgenbeeld dezer afwijkingen besproken, waarbij vooral de nadruk wordt gelegd op de planigraphie en de bronchographie. De schrijver heeft met dit vlot geschreven boekje nog eens den nadruk gelegd op de noodzakelijkheid en de mogelijkheid van een vroegtijdige diagnose dezer verraderlijke ziekte. Den aandachtigen lezer zal een enkele onnauwkeurigheid niet ontgaan: geval I, in den tekst (blz. 17) beschreven als gezwel van den ramus paravertebralis, is in werkelijkheid een gezwel van den hoofdbronchus.

S. KEIJSER

P. MEHLER, *Erkennung innerer Erkrankungen die mit Bewusstseinsstörung einhergehen*. 67 bladzijden. G. THIEME, Leipzig 1941. Prijs: RM. 2.10

De bedoeling van den schrijver is geweest den practiseerenden arts een korten, maar goeden leidraad te geven bij het stellen der diagnose in gevallen van acute bewusteloosheid. Na een algemeene uiteenzetting over de verschillende graden van bewustzijnsdaling, worden de mogelijkheden, waardoor deze ontstaan, in vier groepen verdeeld. Allereerst wordt de bewusteloosheid door exogene en endogene vergiftigingen besproken, daarna wordt de differentieele diagnose van dit syndroom bij aandoeningen der endocrine organen toegelicht (coma diabeticum, hypoglycaemisch coma, en zoo voort). In het derde deel vindt men een uiteenzetting over de bewusteloosheid tengevolge van zuurstofgebrek in de hersenen (verstikking, stoornissen in de hartwerking en zoo voort) en ten slotte wordt een hoofdstuk gewijd aan de primaire aandoeningen van het cerebrum (traumatische letsels, apoplexie en thrombose en zoo voort).

Het boekje is goed geschreven en verdient wel aanbeveling.

B. BROUWER

C. L. VAN STEEDEN, *Ziel en lichaam. Het mysterie in den mensch*. N.V. Servire, den Haag, z.j. Prijs: geb. f 3.90

Dit boek is een doorlopende bestrijding van de mechanische beschouwingwijze in de geneeskunde, en een doorlopende verdediging van wat de schrijver naar DRIESCH noemt de entelecheïsche beschouwing. Hij tracht vooral te bewijzen, dat vele ziekten psychogeen zijn, niet slechts de bekende psychogene neuroses, maar ook vele gevallen van thrombose, embolie, lumbago, ziekte van MÉNIÈRE, voorbijgaande apoplexie.

Dit boek schijnt mij geenszins geslaagd. Het is te wijdloopig en te persoonlijk eenerzijds, en anderzijds — wat zwaarder weegt — een in zuivere terminologie uitgedrukte leer van de entelechie vindt men er niet in, en de schrijver *bewijst* ook niet, dat de door hem genoemde ziektegevallen van psychogenen oorsprong zijn, maar het blijft bij vermoedens of beweringen. Ook de entelechische beschouwingwijze behoort streng wetenschappelijk gevoerd te worden.

TH. H. SCHLICHTING